

Да ли се иза фразе о помирењу крију „голи економски интереси“, како је то формулисао новинар Б92 Миша Стојиљковић у недавној емисији „Увећање“? Или се ту ради о могућности да све што се раније дешавало прекрије амнезија, како каже Божа Ђелић? У сваком случају, идеју о политичком или националном помирењу скоро целокупна јавност дочекала је сумњичаво, као да је сва та прича апсолутно непотребна Србији. Чини се да је то последица тога што је ова влада прва влада постпетооктобарске Србије која против себе има доминантне ствараоце јавног мњења, иако је изабрана, што значи и да нека тиха већина ипак стоји иза ње. Како то да је помирење идеја која је толико одбојна свима баш у Србији за коју је доскора важио консензус о томе да се у њој води „културни рат“, а да се политички противник схвата са толиким осећањем непријатељства?

Одговор на ова питања није тешко наћи. Управо формирана влада настала је у тренутку када је вербални рат између политичких група у нашој земљи доживео врхунац. Презир је реч преко које се добро може пратити стање тог рата. „Жути“ за патриоте нису само политички противници него, сада и сасвим јавно, издајници, од скора и диктатори. Њихова влада је смрт и крај Србије. С друге стране и Друга Србија помирење сматра потпуно непотребним. Весна Пешић чак каже како она и не примећује неки тотални рат на српској политичкој сцени и све јој се то чини непотребно. Обе реакције нису нимало чудне – сама идеја помирења прст је у око и Првој и Другој Србији.

Политичко или национално помирење напросто је супротно уобичајеној пракси у нашој јавности и противљење њему само је знак да групе које су у културно-политичком рату не желе да одустану од својих навика. Свака од њих има спремну сличну замену тезе када је у питању помирење. Оно је представљено као национално јединство у коме се заборављају све разлике и сви аргументи, раније грешке и преступи се бришу, тако да све нестаје у пословичној ноћи у којој су све краве црне. На овај начин лако је помирење приказати као нешто неприхватљиво. Међутим, помирење које нам је потребно уопште се не односи на ову амнезију или јединство у коме нестаје стварност. Као што је у поменутој емисији добро објаснио и историчар Предраг Марковић, помирење је знак да се схвата да политички противник не мора да буде крвни непријатељ. То није знак да ми желимо да заборавимо властите политичке принципе или да грешке из прошлости престају то да буду, већ знак да желимо да погрешне праксе заменимо исправним, а не да истиснемо из друштва саме људе који су повезани са тим праксама.

Наш проблем, међутим, није само у томе што су актери, да тако кажемо, емоционално везани за рат који воде, него у томе што је идеја оваквог помирења, које оставља све разлике, али прави разлику супарник-непријатељ, при чему непријатељство осуђује, превише апстрактна за већи део јавности, иако се на тој разлици темељи демократско друштво. Да то покажемо преко исте емисије са којом смо почели. После неког времена, на примедбу о „фрази о помирењу“ иза које се крију само голи економски интереси, Предраг Марковић се надовезао примедбом да не види шта је ту лоше да влада буде заснована на интересима и да је добро што нас не више не воде политичари који имају месијанске идеје. Ту је занимљив одговор новинара: „Добро, али зашто онда не кажу да је реч само о интересима, него користе те фразе о помирењу?“.

У том питању је наша трагика. Оно подразумева да је пред сваким политичарем избор

Фраза о помирењу

Пише: Владимир Милутиновић
недеља, 13 јул 2008 14:26

између интереса и принципа. Ако изабере страну интереса онда ће бити изложен баражној ватри оптужби за непринципијелност, идеолошки бућкуриш, „продавање вере за вечеру“. Наш новинар као не зна да ће онај који јавно каже да иза свих његових поступака стоје такви интереси бити због тога снажно дисквалификован. С друге стране, за њега је фраза о помирењу само фраза која служи да замаскира ове интересе, она нема никакву вредност сама по себи. Ту имамо неспоразум између једног „демократског“ новинара и једног демократе историчара на више равни. Док историчар мисли да је помирење само по себи вредно, новинар мисли да је сувишно, док историчар мисли да су интереси легитиман део политике, дотле су они за новинара поље за избегавање на које треба навлачити само оне којима се желе видети леђа. И оно што је најбитније: док се за новинара принципи и интереси искључују, дотле историчар не види никакву противречност између то двоје. Може се бити за политичко помирење као принцип, а опет следити и властите интересе у политичком деловању.

Ова нова влада има шансу да покаже да је то тако. А да би то постигла, мора знати да одбије оптужбу да је за политичко помирење само због својих голих економских интереса.